

DOI: 10.31866/2616-7581.3.1.2020.204334

УДК 78.071.2:314.743

СЕМІОСФЕРА НАЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ ГАНТЕРА

Ганна Карась

доктор мистецтвознавства, професор; ORCID: 0000-0003-1440-7461; e-mail: karasg@ukr.net
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Івано-Франківськ, Україна

Анотація

У статті розглянуто Український культурний центр в Гантері (США) як особливий культурний простір, семіосфера якого сповнена різних текстів і знаків: вербальна комунікація (українська, англійська та інші мови), музичні тексти (вокальні, інструментальні), мова архітектури, образотворчого мистецтва, мова природи. Основний акцент зроблено на проведенні від 1983 року за ініціативи композитора Ігоря Соневицького фестивалю класичної та камерної музики в Greene County (штат Нью-Йорк), який продовжується до наших днів. Метою фестивалю є пропагування сучасного українського музичного мистецтва.

Мета дослідження – осмислити семіосферу націокультурного простору Гантера (США). У статті використано історичний, аксіологічний, культурологічний та інформаційно-семіотичний підходи й відповідні їм методи, які визначають **методологію дослідження**. Зокрема, історико-хронологічний метод використаний для розгляду діяльності Українського культурного центру в Гантері впродовж тривалого часу (понад 40 років), аксіологічний – для визначення цінності здобутків українських митців, культурологічні методи сприятимуть різновекторному представленню внеску діячів культури у світову та українську скарбниці, інформаційно-семіотичний метод допоможе осмислити семіосферу простору Гантера як світ знаків, за допомогою яких в людському суспільстві зберігається і накопичується соціально-культурна інформація, створена людьми знаковими засобами.

Наукову новизну дослідження становить введення до наукового обігу систематизованої інформації та архівних матеріалів про діяльність Українського культурного центру в Гантері, проведення за ініціативою композитора Ігоря Соневицького фестивалю класичної та камерної музики в Greene County (штат Нью-Йорк).

Висновки. Українська культура як синтез різних видів мистецтва та народної творчості, яку зберігає і продукує Український культурний центр в Гантері, допомагає нашим землякам або американцям українського походження зберігати свою національну і культурну ідентичність, а для представників інших народів – демонструвати її високі сенси й досягнення.

Ключові слова: семіосфера; націокультурний простір; Український культурний центр; композитор Ігор Соневицький; Гантер; США

Вступ

Український культурний центр в Гантері (США) – це особливий культурний простір, семіосфера якого сповнена різних текстів і знаків. Гантер понад сорок років об'єднує українські мистецькі сили діаспори та материкової України, засвідчує високий професійний рівень українського музичного мистецтва, тому важливо збагнути «анатомію» цього мистецького явища.

Мета

Мета статті – осмислити семіосферу націокультурного простору Гантера. Для її досягнення необхідно вирішити такі завдання: виявити і проаналізувати невідомі матеріали про мистецький Гантер; з'ясувати особливість семіосфери націокультурного простору Гантера.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Розрізнений фактичний матеріал про мистецький Гантер міститься у монографії Стефанії Павлишин (2005) про Ігоря Соневицького¹, книзі спогадів про нього (Павлишин, 2010), Інтернет-ресурсах (Кіндрась & Лабунський, 2014; Корсун, 2012; «Мирослав Скорик», 2018). Джерельним матеріалом слугували архівні документи та відеоматеріали з архіву І. Соневицького, що знаходяться в Інституті церковної музики Українського католицького університету у м. Львові («Доброчинний концерт», 1997; Соневицький, 1977; Соневицький, 1973)², інтерв'ю із композиторами Мирославом Скориком (Карась, 2019а)³ та Олександром Козаренком (Карась, 2019b). Теоретичним підґрунтям для студії обрано вчення Юрія Лотмана (2010).

Виклад матеріалу дослідження

Сьогодні культурно-відпочинковий центр у Катскільських горах «Гантер», що розташований за 150 км від Нью-Йорка, – це цілісний комплекс: знаменита дерев'яна церква св. Івана Хрестителя, Центр української культури (Music and Art Center of Greene County), котрий проводить музичний фестиваль та концерти кла-

¹ Соневицький Ігор (1926–2006) – відомий український композитор, музикознавець, піаніст, диригент, педагог, організатор у США. Навчався у Вищому музичному інституті ім. М. Лисенка у Львові, Музичній академії у Відні, Державній музичній академії у Мюнхені (1950). Доктор філософії в Українському вільному університеті у Мюнхені (1961). З 1950-го року у США, співзасновник та викладач Українського музичного інституту у Нью-Йорку (у 1959–1961 – його директор). Диригент хору «Думка» в Нью-Йорку, «Трембіта» в Ньюарку, «Українського хору ім. Тараса Шевченка» в Клівленді. Професор Українського Католицького Університету в Римі (1971–1980), дійсний член Української Вільної Академії Наук у США і Наукового товариства ім. Т. Шевченка, член Американського Музикологічного Товариства та Асоціації Американських Композиторів, засновник та керівник Центру української культури в Гантері (1983–2003).

² Висловлюємо вдячність за сприяння в опрацюванні цих матеріалів докторам мистецтвознавства, професорам Юрію Ясіновському, Наталії Сиротинській та аспіранту Юрію Островському.

³ Щиро дякуємо за сприяння цього інтерв'ю доктору мистецтвознавства, професору Адріані Скорик.

сичної музики, виставки та інші заходи, літні курси співу для дітей, гуртки народного мистецтва, крамниця народних художніх виробів.

Лідія Корсун (2012) підкреслює: «"Український Гантер" (за назвою містечка, де живуть, здебільшого, українці) включає ще мешканців-українців сусідніх шести містечок Greene County і містить у собі ще більш широке поняття. Бо для повоєнних іммігрантів ця мальовнича місцевість – копія наших Карпат – уособлювала Батьківщину і втамовувала їхню ностальгію. Ті, хто відкрив та освоїв цей чудовий "шматочок України в Америці", виховали тут уже четверте покоління своїх нащадків і привили їм любов до українства. Тому й побутує таке своєрідне географічно-етнічне визначення як "гантерці". Всі, причетні до життя чи діяльності Гантера, гордо пишуть – поряд зі своїми прізвищами – замість звань та посад – "гантерець". І цим усе сказано».

Відкрив цю місцину на початку 1950-х років український переселенець, відомий футболіст Володимир Кобзар (1909–1977), який прагнув придбати хату для своєї родини. Пошуки привели його до Greene County (назва північної частини Катскільських гір): «Почувши шум води, Кобзар пішов у напрямі річки... Дві гірські потоки вливались одна в одну, пструг-форель стрілою помчав з-під одного каменя під другий, а лагідні верхи гір нагадали йому Рахів де "Чорна Білу доганяє»» (Соневицький, 1973, арк. 4). Символіка природного ландшафту, що нагадував рідні карпатські пейзажі, спонукала прийняти рішення поселитися тут. «Це був фактично початок існування української вакаційної оселі в Гантері. В 1960 році Кобзар збудував перший мотель (6 мешканєвих одиниць), а три роки пізніше закінчив будову більшого будинку, що його назвав "КСЕНЯ". В цьому будинку влаштовано велику залу, де від 1962 року відбуваються мистецькі та культурно-розвагові імпрези» (Соневицький, 1973, арк. 5–6). Від 1963 року щороку відомий український артист-маляр Едвард Козак влаштовував у цій залі індивідуальні виставки, а від 1972 року до нього долучилися сини Ярема та Юрко. Ігор Соневицький підкреслював, що найбільшим фактором, що спонукав українців приїхати до Гантера або поселитися на постійно, була побудова української греко-католицької церкви св. Івана Хрестителя, архітектором якої став Іван Жуковський (1901–1980) (Соневицький, 1973, арк. 6–7). Церкву у 1962 році збудували без цвяхів з кедрового дерева, яке привезли з Британської Колумбії в Канаді і покрили кедровими драницями-дошками, які виготовляли вручну. Дранку, як вид покрівельного матеріалу, здавна використовують на Гуцульщині. За задумом, зовнішній і внутрішній вигляд церкви мали відповідати стилю «модифікованої гуцульської церковці» (Соневицький, 1973, арк. 8). Відомий скульптор-монументаліст, різьбяр по дереву Михайло Черешньовський (1911–1994) вирізьбив іконостас для цієї церкви, застосовуючи в ньому всі народні мотиви, а також престіл, кивот, тетрапод, стояк під Євангеліє, павук-панікадило. Розмалювання ікон виконав один з найвизначніших художників – Петро Холодний, молодший (1902–1990) (Соневицький, 1973, арк. 9–10). Висока дзвіниця біля церкви своєю конструкцією нагадує Семиківську дзвіницю Косівського повіту. Таким чином, церква св. Івана Хрестителя не тільки «...стала зразком нашої архітектури та церковного мистецтва в США і в Канаді та атракцією в Катскільських горах» (Соневицький, 1973, арк. 10), а й об'єднуючим та духовним центром Українського Гантера. У 2012 році вона відзначила свій Золотий ювілей – 50-річчя. Цій події був присвячений великий фестиваль української культури.

Вгуцульському стилі підніжжя дзвіниці було побудовано із цільного дерева без цвяхів гуцульський двір, що його називають популярно ГРАЖДОЮ. Це приміщення об'єднало кілька функціональних зон: велику залу для культурно-мистецьких імпрез, різьблений рундук-балкон для скульптур і дереворитів, крамницю народного мистецтва. 22 липня 1973 року було відкрито в «Гуцульському дворі» першу мистецьку виставу картин Михайла Мороза, Миколи Бутовича, Петра Холодного (мол.), Едварда Козака та скульптур і різьб Михайла Черешньовського (Соневицький, 1973, арк. 13–14). Вподовж року відбувалися лекції з історії народного мистецтва. Зрештою, сюди почала приїжджати з різних міст США і Канади «...українська інтелектуальна та мистецька сила» (Соневицький, 1973, арк. 17).

Відкриття Українського культурного центру в Гантері відбулося 9 липня 1977 року. Анонсуєчи програму діяльності центру на літній сезон 1977 року у передачі на радіостудії «Голос Америки», його культурно-мистецький керівник Ігор Соневицький наголошував на її різноманітті: лекції з історії українського мистецтва, концерти, вечори гумору й сатири, молодих талантів, вечірки з танцями (Соневицький, 1977, арк. 3–4). Вже тоді митець був переконаний, що «заснування "Українського культурного центру в Гантері" – це є один яскравий доказ вітальності українців в Америці... Молодь охоче гуртується коло таких осередків і свідомо чи підсвідомо поглиблює в собі почуття української ідентичності, що живе в народних піснях, танцях і в слові» (Соневицький, 1977, арк. 4–5).

Діяльність центру впродовж перших шести років підготувала нову ініціативу Ігоря Соневицького – заснування у 1983 році в Граджі у Гантері **фестивалю класичної та камерної музики**. Сьогодні, це найстаріший фестиваль «серйозної музики» в Greene County (штат Нью-Йорк), започаткований композитором при великій підтримці своєї дружини Наталки Соневицької-Палідвор. Ігор Соневицький здійснював його впродовж двадцяти років (до 2003-го року). Маючи добру музичну освіту, гарний смак, менеджерські здібності, приятельські особисті контакти з відомими музикантами українського походження (Павло Плішка, Тома Гриньків та інші) він забезпечив фестивалю відповідне звучання й статус.

Коли розпався Радянський Союз і українські музиканти могли вільно приїжджати до Америки, фестиваль збагатився новими іменами.

Справу І. Соневицького продовжив піаніст світового рівня Володимир Винницький як музичний директор фестивалю (від 2003 року)⁴. Їхнє знайомство у 1989 році стало знаковим: «Це був якби "природний місточок" між Україною і діаспорою. Як наслідок цього, в Америці з'явилися не "номенклатурні",

⁴ Винницький Володимир народився у Львові, закінчив Львівську спеціалізовану музичну школу ім. С. Крушельницької, Московську консерваторію імені П. І. Чайковського та аспірантуру. Викладав у Київській консерваторії (нині Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського), був солістом Національного симфонічного оркестру України. Активно концертував в Україні, республіках колишнього Радянського Союзу, а також у Європі, США, Канаді, Центральній і Південній Америці, Південній Африці – фактично об'їздив увесь світ. У США він мешкає з 1991 року. Працював на фортепіанних факультетах в музичних закладах Нью-Йорка, в Університеті Коннектикута. Він є директором відділу камерної музики у коледжі Чарльстона (штат Південна Кароліна). У 2012 році був обраний головою журі П'ятого Міжнародного конкурсу піаністів пам'яті Еміля Гільєрса в Одесі. Почесний професор Київської національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського (2015), Одеської національної музичної академії ім. А. Нежданової (2010), Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка (2008), Переможець Distinguished Artists Award (1994), Лауреат Міжнародного конкурсу піаністів ім. Маргарити Лонг і Жака Тібо (Париж, 1983).

а справжні таланти, які зараз стали відомими мистцями у світі» (Павлишин, 2010, с. 134).

На фестивалі виступали найвизначніші, в більшості молоді, українські композитори (Вірко Балея, Мирослав Скорик, Олександр Козаренко, Юрій Ланюк), співаки (Павло Плішка, Андрій Добрянський, Марта Кокольська-Мосійчук, Стефан Шкафаровський, Лілея Волянська, Оксана Кровицька), піаністи (Юліана Осінчук, Володимир Винницький, Олександр Слободяник, Микола Сук), скрипалі (Олег Криса, Юрій Мазуркевич, Назар Пилатюк), віолончелісти (Наталія Хома) з України та діаспори, квартет ім. Леонтовича. Традиційний музичний фестиваль у Гантері у 2018 році відбувся вже 36-ий раз. Почесним гостем цього Фестивалю вже в'ятнадцяте був Герой України, народний артист, легендарний композитор Мирослав Скорик. У свій ювілейний рік (80-річчя з дня народження) Мирослав Михайлович брав участь у фестивалі як композитор та піаніст. У першому відділі концерту прозвучала «Карпатська рапсодія» для скрипки і фортепіано, Поема для скрипки і фортепіано, Арія і народний танець для віолончелі та фортепіано, Бурлеска для фортепіано Мирослава Скорика, у другому – Фортепіанне тріо та п'ять джазових п'єс для фортепіано в чотири руки. У концерті брали участь уродженці Львова – Наталка Хома (віолончель) та Володимир Винницький (фортепіано) та Івано-Франківська – Назар Пилатюк (скрипка). Ці блискучі музиканти під час американських гастролей об'єдналися у ансамбль із символічною назвою «Київ тріо». Цим складом артисти виступають за кордоном та в Україні («Мирослав Скорик», 2018). Джазові п'єси прозвучали у виконанні Володимира Винницького та Маестро Мирослава Скорика.

12

М. Скорик підкреслює, що Гантер є тим місцем, яке дає зрозуміти українцям що то є Америка. Унікально, що в далекій і незрозумілій для нас країні виникає зацікавлення публіки, глядачів, слухачів, колег-музикантів сучасною українською музикою. Безперечно, що вона має бути цікавою слухачам, щоб збудити інтерес, заявити, що є така нація, народ, що має свій код, свою ментальність, свою поетику буття і своє мистецтво. Гантер дозволив представити широку палітру українського мистецтва, яке зацікавлює виконавців зі всього світу. Важливо, що музиканти-неукраїнці долають тисячі кілометрів, щоб приїхати сюди, виконати твори українських композиторів, а потім поширювати український контент, який закладений у кожному творі, у своїх країнах. М. Скорик наголошує на вагомій ролі Ігоря та Наталії Соневицьких у підтримці творчості сучасних українських композиторів, адже вони не тільки запрошували митців з концертами до Гантера, але й замовляли твори за певну винагороду. Так, замовлена Мирославу Скорику І. Соневицьким Соната № 2 для скрипки і фортепіано, прем'єра якої відбулася в 1991 році за участю Олега Криса, здобула популярність і увійшла до репертуару багатьох скрипалів (Карась, 2019а).

Засновник московсько-тартуської семіотичної школи, автор універсальної семіотичної теорії і методології Юрій Лотман під семіосферою вважає семіотичний простір, який притаманний певній культурі (Лотман, 2010, с. 251). А він «... заповнений конгломератом елементів, які знаходяться в найрізноманітніших стосунках один з одним: вони можуть виступати в якості смислів, які зіштовхуються, коливаються у просторі між повною тотожністю і абсолютним нестикуванням. Ці різномовні тексти одночасно містять в собі обидві можливості, тобто один і той же текст може бути у відношенні до якогось смислового ряду у стані пересікання, а до другого – тотож-

ності. Ця різноманітність можливих зв'язків між смисловими елементами створює об'ємний смисл, який осягається повною мірою тільки із відносин всіх елементів між собою і кожного із них до цілого» (Лотман, 2010, с. 146). Виходячи із цієї тези, семіотичний простір Гантера сповнений конгломерату елементів (текстів): вербальна комунікація (українська, англійська та інші мови), музичні тексти (вокальні, інструментальні), мова архітектури, образотворчого мистецтва, мова природи.

Юрій Лотман (2010) підкреслював, що «...семіотичний простір не є сумою окремих мов, а є умовою їх існування і роботи <...> Поза семіосферою немає ні комунікації, ні мови» (с. 250). Тобто, для того, щоб відчитати тексти, учасники комунікації повинні мати певний досвід, навички семіозису, оскільки «...семіотичний досвід повинен парадоксально випереджувати будь-який семіотичний акт» (Лотман, 2010, с. 250). Отже, участь у семіотичних актах мистецького Гантера зумовлювала підготовленість публіки до них. Тобто, це мала бути освічена, інтелігентна, високодуховна публіка, здатна дешифрувати мистецькі тексти, кожен з яких має свою специфіку.

Маємо зауважити, що публіка Гантера – неоднорідна – сюди приїжджають як українці, так і американці, музиканти і поціновувачі музики, мистецтва. Тому, необхідно врахувати думку Юрія Лотмана (2010) про те, що «...всяка культура розпочинається із розбиття світу на внутрішній ("свій") простір і зовнішній ("їх"). Як цей бінарний розподіл інтерпретується – залежить від типології культури» (с. 257).

Для українців це була рідна культура, тому дешифрування текстів відбувалося органічніше, для американців (на наш погляд) прочитання цих текстів є проблематичним, оскільки українська культура для них є чужою. Процес семіотизації (розподіл зовнішнього світу на об'єкти, які щось означають, символізують, вказують, тобто мають смисл, і ті, що представляють лиш самих себе) (Лотман, 2010, с. 259) для них не є цілісним, повним. Оскільки ми наголошуємо на комунікативному процесі, то можливість діалогу з твором мистецтва має відповідати такій умові: «...взаємна зацікавленість учасників ситуації у повідомленні і здатність подолати безумовні семіотичні бар'єри» (Лотман, 2010, с. 268). Практика проведення музичного фестивалю у Гантері впродовж тривалого часу за участю виконавців – неукраїнців, американської публіки засвідчує таку зацікавленість і готовність до сприйняття українського мистецтва.

Американська журналістка, музичний критик газет «Woodstock Times» і «Daily Freeman» Кітті Монтґомері, побувавши у Гантері у 1989 році на концерті піаніста Олександра Слободяника, писала: «Тут відбулося святкування класичного репертуару, що перевищує будь-який піаністичний спектакль, пережитий раніше в цивілізованому світі. Тут була жива музика! Перший серед багатьох мистецьких титанів, яких ми спостерігали у "Гражді" протягом 20 сезонів, вистава була одкровенням...» (Павлишин, 2010, с. 149).

Композитор, піаніст, вчений Олександр Козаренко, побувавши з концертом у Гантері на початку 2000-х років, підтверджує думку про те, що його природне і культурне середовище сприймається українцями як рідне Підгір'я, Гуцульщина. Його семіосфера сповнена знаків української культури, де еманує наша енергія, де з'єднується воля. Відмінними є високе-високе небо, яке палахкотить дивовижними загравами, виття койотів, цвірінкання дивних птахів. Кожен українець, на думку О. Козаренка, який живе там або приїжджає з мистецькою програмою,

творить цю дивну семіосферу з яскраво вираженим інтелектуальним зафарбуванням. Для американців Гантер – це якийсь інший світ, який, однак, вони прагнуть відчутти і зрозуміти це унікальне явище (Карась, 2019b). Винятковим прикладом впливу Гантера є особистість іспано-американського філософа, соціолога релігії Хосе Казанови (José Casanova), який мешкає там, українізувався, у своїх працях окрему увагу приділяє динаміці соціорелігійних процесів в Україні. В молоді роки він перекладав для українського часопису «Сучасність», одружився з україночкою, відмовився від священничого сану, сина назвав Олексою, розмовляє українською мовою, поселився в Гантері, приїжджає в Україну з лекціями, зокрема в УКУ у Львові (Кіндрась & Лабунський, 2014).

Юрій Лотман (2010) наголошував, що «текст – не тільки генератор нових смислів, але й конденсатор культурної пам'яті» (с. 162). Таким чином, «відчитуючи» різноманітні націокультурні українські тексти (музичні, образотворчого мистецтва, архітектури), якими насичений простір Гантера, слухачі (глядачі) поринають у глибинні джерела нашої культурної пам'яті. Необхідною складовою збереження культурної пам'яті є проведення літніх курсів співу для дітей співачкою Анною Бачинською, для яких І. Соневицький створював пісні (Павлишин, 2010, с. 120–123).

Важливим елементом в системі семіотичних наук є символ. Юрій Лотман (2010) писав: «Символ і в плані виразу, і в плані змісту завжди являє собою якийсь текст, тобто володіє якимсь єдиним замкнутим в собі значенням і чітко вираженим кордоном, що дозволяє ясно виокремити його із оточуючого семіотичного контексту» (с. 240–241), а ще символ «...виступає як чіткий механізм колективної пам'яті» (с. 249). Символами українського Гантера є архітектура, твори образотворчого і музичного мистецтва, в яких закодовані етнозберігаючі смисли.

Висновки

Ігор Соневицький як амбасадор української культури разом з багатьма українськими митцями впродовж тривалого часу створювали унікальну семіосферу Гантера. Тут «...виступають артисти світового рівня, а обов'язкові в кожній програмі, здебільшого невідомі тут українські твори, викликають зацікавлення і здивування своєю майстерністю і своєрідністю» (Павлишин, 2005, с. 21). Українська культура як синтез різних видів мистецтва та народної творчості допомагає нашим землякам або американцям українського походження зберігати свою національну і культурну ідентичність, а для представників інших народів – демонструвати її високі сенси і досягнення.

Перспективи подальшого дослідження вбачаються в аналізі мистецьких програм, які виконувалися на музичному фестивалі в Гантері впродовж тривалого часу, у поглибленому вивченні символіки українського Гантера.

Список бібліографічних посилань

Доброчинний концерт. (1997, 16 серпня) [Відео]. (Відео- та аудіо матеріали). Архів Ігора Соневицького. Український католицький університет, Інститут церковної музики, Львів.

- Карась, Г. (2019а, 22 серпня). Інтерв'ю з Мирославом Скориком. Архів Ганни Карась, Івано-Франківськ.
- Карась, Г. (2019b, 31 серпня). Інтерв'ю з Олександром Козаренком. Архів Ганни Карась, Івано-Франківськ.
- Кіндрась, К., & Лабунський, В. (2014). Український Хантер. *Nova газета*, 3. <http://novagazeta.info/hunter.html>.
- Корсун, Л. (2012). Український фестиваль у Хантері. Церква св. Івана Хрестителя відзначає свій Золотий ювілей – 50 років. *Час і події*, 28. <https://www.chasipodii.net/article/10341/>.
- Лотман, Ю. (2010). *Семіосфера*. Искусство–СПБ.
- Мирослав Скорик продовжує свій ювілейний рік у США. (2018). *Music-review Ukraine*. <http://m-r.co.ua/mr/mr.nsf/0/2F4E8E26DDE1A341C22582DC00807F7B?OpenDocument>.
- Павлишин, С. (2005). *Ігор Соневицький*. БаК.
- Павлишин, С. (2010). *Тиха музики молитва. Спогади про Ігора Соневицького*. БаК.
- Соневицький, І. (1973, серпень). Радіопередача "Ukrainian Hunter". Голос Америки, 17 арк. (Матеріали до біографії, скрипти радіопередач, виклади на УКУ в Римі, праця в УМІ). Архів Ігора Соневицького. Український католицький університет, Інститут церковної музики, Львів.
- Соневицький, І. (1977, січень). Радіопередача "Ukrainian cultural center in Hunter, N.Y.". Голос Америки, 5 арк. (Матеріали до біографії, скрипти радіопередач, виклади на УКУ в Римі, праця в УМІ). Архів Ігора Соневицького. Український католицький університет, Інститут церковної музики, Львів.

References

- Dobrochynnyi kontsert [Charity concert]. (1997, August 16) [Video]. (Video- ta audio materialy). Arkhiv Ihora Sonevytskoho. Ukrainskyi katolytskyi universytet, Instytut tserkovnoi muzyky, Lviv [in Ukrainian].
- Karas, H. (2019a, August 22). Interviu z Myroslavom Skorykom [Interview with Miroslav Skoryk]. Arkhiv Hanny Karas, Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
- Karas, H. (2019b, August 31). Interviu z Oleksandrom Kozarenkom [Interview with Oleksandr Kozarenko]. Arkhiv Hanny Karas, Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
- Kindras, K., & Labunskyi, V. (2014). Ukrainskyi Hanter [Ukrainian Hunter]. *Nova hazeta*, 3. <http://novagazeta.info/hunter.html> [in Ukrainian].
- Korsun, L. (2012). Ukrainskyi festyval u Hanteri. Tserkva sv. Ivana Khrestytelia vidznachaie svii Zoloty yuvilei – 50 rokiv [The Hunter's Ukrainian Festival. Church of St. John the Baptist celebrates his Golden Anniversary – 50 years]. *Chas i podii*, 28. <https://www.chasipodii.net/article/10341/> [in Ukrainian].
- Lotman, Ju. (2010). *Semiosfera [Semiosphere]*. Iskusstvo–SPB [in Russian].
- Myroslav Skoryk prodovzhuie svii yuvileinyi rik u SShA [Miroslav Skoryk continues his jubilee year in the United States]. (2018). *Music-review Ukraine*. <http://m-r.co.ua/mr/mr.nsf/0/2F4E8E26DDE1A341C22582DC00807F7B?OpenDocument> [in Ukrainian].
- Pavlyshyn, S. (2005). *Ihor Sonevytskyi [Igor Sonevitsky]*. BaK [in Ukrainian].
- Pavlyshyn, S. (2010). *Tykha muzyky molytva. Spohady pro Ihora Sonevytskoho [Silent prayer music. Memories of Igor Sonevitsky]*. BaK [in Ukrainian].
- Sonevytskyi, I. (1973, August). Radioperedacha "Ukrainian Hunter" [Broadcast "Ukrainian Hunter"]. Holos Ameryky, 17 арк. (Materialy do biohrafii, skrypty radioperedach, vyklady na

UKU v Rymi, pratsia v UMI). Arkhiv Ihora Sonevytskoho. Ukrainskyi katolytskyi universytet. Instytut tserkovnoi muzyky, Lviv [in Ukrainian].

Sonevytskyi, I. (1977, January). Radiopredacha "Ukrainian cultural center in Hunter, N.Y." [Broadcast "Ukrainian cultural center in Hunter, N.Y."]. *Holos Ameryky*, 5 ark. (Materialy do biografii, skrypty radiopredach, vyklady na UKU v Rymi, pratsia v UMI). Arkhiv Ihora Sonevytskoho. Ukrainskyi katolytskyi universytet. Instytut tserkovnoi muzyky, Lviv [in Ukrainian].

SEMIOSPHERE OF THE HUNTER NATIONAL CULTURAL SPACE

Hanna Karas

DSc (Art Studies), Professor; ORCID: 0000-0003-1440-7461; e-mail: karasg@ukr.net
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract

The Ukrainian Cultural Center in Hunter (the USA) is regarded as a special cultural space, the semiosphere of which is filled with different texts and signs: verbal communication (Ukrainian, English, and other languages), musical texts (vocal, instrumental), the language of architecture, fine arts, language of nature. The main focus is made on the Festival of Classical and Chamber Music in Greene County, New York, that has been held on the initiative of composer Ihor Sonevytskyi since 1983 till the present time. This festival is aimed at the promotion of contemporary Ukrainian musical art.

The purpose of this research is to comprehend the semiosphere of the national cultural space in Hunter, the USA. The author applied historical, axiological, cultural and informational-semiotic approaches and corresponding methods that determine **the methodology of the research**. Thus, the historical-chronological method was applied to analyze the activities of the Ukrainian Cultural Center in Hunter for a long time (more than 40 years); the axiological method was applied to determine the value of the achievements of Ukrainian artists; cultural methods facilitated multidimensional presentation of the contribution of cultural figures into the world and Ukrainian treasuries; informational-semiotic method helps to understand the semiosphere of the space in Hunter as a world of signs by means of which human society preserves and accumulates social and cultural information that people create by symbols.

The scientific novelty of the research is the introduction to the scientific circulation of systematic information and archival materials about the activities of the Ukrainian Cultural Center in Hunter, as well as the conduction of Festival of Classical and Chamber Music by initiative of composer Ihor Sonevytskyi in Greene County (New York).

Conclusions. Ukrainian culture, as a synthesis of various types of art and folk art, that is preserved and produced by the Ukrainian Cultural Center in Hunter, helps our fellow countrymen or Americans of Ukrainian origin to preserve their national and cultural identity, and to show their high senses and achievements to people of other nationalities.

Keywords: semiosphere; national cultural space; Ukrainian Cultural Center; composer Ihor Sonevytskyi; Hunter; the USA

СЕМИОСФЕРА НАЦИОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТРАНСТВА ГАНТЕРА

Анна Карась

*доктор искусствоведения, профессор; ORCID: 0000-0003-1440-7461; e-mail: karasg@ukr.net
Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника, Ивано-Франковск, Украина*

Аннотация

В статье рассмотрено Украинский культурный центр в Гантере (США) как особенное культурное пространство, семиосфера которого наполнена разными текстами и знаками: вербальная коммуникация (украинский, английский и другие языки), музыкальные тексты (вокальные, инструментальные), язык архитектуры, изобразительного искусства, язык природы. Основной акцент сделан на проведении с 1983 года по инициативе композитора Игоря Соневицкого фестиваля классической и камерной музыки в Greene County (штат Нью-Йорк), который продолжается до наших дней. Цель фестиваля – пропаганда современного украинского музыкального искусства.

Цель исследования – осмыслить семиосферу нациокультурного пространства Гантера (США). В статье использованы исторический, аксиологический, культурологический и информационно-семиотический подходы и соответствующие им методы, которые определяют **методологию исследования**. В частности, историко-хронологический метод использован для рассмотрения деятельности Украинского культурного центра в Гантере в течении продолжительного времени (более 40 лет), аксиологический – для определения ценности достижений украинских деятелей культуры, культурологические методы содействуют разновекторному представлению вклада деятелей культуры в мировую и украинскую сокровищницу, информационно-семиотический метод поможет осмыслить семиосферу пространства Гантера как мир знаков, при помощи которых в человеческом обществе сохраняется и накапливается социально-культурная информация, созданная людьми знаковыми средствами.

Научную новизну исследования составляет введение в научный оборот систематизированной информации и архивных материалов о деятельности Украинского культурного центра в Гантере, проведении по инициативе композитора Игоря Соневицкого фестиваля классической и камерной музыки в Greene County (штат Нью-Йорк).

Выводы. Украинская культура как синтез разных видов искусства и народного творчества, которую сохраняет и продуцирует Украинский культурный центр в Гантере, помогает нашим землякам или американцам украинского происхождения сохранять свою национальную и культурную идентичность, а для представителей других народов – продемонстрировать ее высокие смыслы и достижения.

Ключевые слова: семиосфера; нациокультурное пространство; Украинский культурный центр; композитор Игорь Соневицкий; Гантер; США

